

Heti 2 óra. — Dr. R. Kiss István ny. r. tanár: Oktatásügyünk a XVI. században. (Tanárképző-intézeti előadás.) Heti 2 óra.

II. félév. Dr. Mitrovics Gyula ny. r. tanár: 1. Ethikai alapvetés a neveléstudományhoz. Heti 3 óra. 2. A reformáció nevelési irányai. Heti 3 óra. 3. Az írásművek elméletének középiskolai tanítási módszere. (Tanárképzőintézeti előadás.) Heti 2 óra. 4. Szemináriumi gyakorlatok. Heti 1 óra. — Dr. R. Kiss István ny. r. tanár: Oktatásügyünk a XVI. században. (Folytatás.) (Tanárképző-intézeti előadás.) Heti 2 óra.

MAGYAR PÆDAGOGIAI TÁRSASÁG.

XXVIII. nagygyűlés 1920 április 17-én.

Fináczy Ernő elnöklésével jelen vannak: Bartoniek Géza, Benisch Artúr, Bozóky Endre, Böngérfi János, Böngérfi Kálmán, Dékány Mihály, Éltés Mátyás, Erdélyi Lajos, Frank Antal, Friml Aladár, Gyomlay Gyula, Gyulai Ágostné, Gyulai Ágost, Hidasi Sándor, Himpfner Béla, Ilosvay Lajos, Imre Sándor, Katonáné Thuránszky Irén, Kemény Ferenc, Kisparti János, Kornis Gyula, Kovács János, Mártonffy Károly, Nagy József Béla, Prohászka Ferenc, Scherer Sándor, Sebestyénné Stetina Iona, Székely György, Szitnyai Elek, Sztankó Béla, Teveli Mihály, Waldapfel János, Weszely Ödön, Zsengeri Samu és mások. Jegyző: Gyulai Ágost.

I. *Fináczy Ernő* elnök *A tanügyi közigazgatás kellékei* című, nagy figyelemmel hallgatott előadásával (I. a M. P. 1920. évi 1—9. lapjain) a Társaság XXVIII. nagygyűlését megnyitja.

II. A napirend előtt az elnök üdvözi a nagy számmal megjelent tagokat és érdeklődőket.

III. Elnök bemutatja a XXVII. nagygyűlésen tiszteleti taggá megválasztott *Schneller István* alelnöknek levelét, melyben megválasztását megköszöni s melynek egész szövegében való közlését a nagygyűlés elhatározza.

A levél szövege a következő:

Méltóságos *dr. Fináczy Ernő* egyetemi tanár úrnak,
a Magyar Pædagogiai Társaság elnökének

Budapesten.

Méltóságodnak 69/1919. számú, január 18-án kelt és 1920 április 10-én a Magyar Pædagogiai Társaság nevében kézbesített értesítését, amely szerint engem a Magyar Pædagogiai Társaságnak 1919 január 18-án tartott XXVII. nagygyűlése tiszteleti tagjává megválasztott, mély meghatótsággal vettem. Megválasztásomkor még a kolozsvári tudományegyetem élén mint annak rektora küzdöttem a magyar kultúra szent nevében az oláh megszálló, a magyart üldöző, kiüldöző ellenség ellen. Biztató, buz-

ditó szözat kívánt bizonyára akkor e reám nézve oly nagy megtiszteltetés lenni, mely ime vételekor vigasztaló szózáttá vált a kiüldözött, Erdélyből száműzött, magyar házája életét szívéhez menekltre nézve.

A küldéssel, valamint a vétellel járó e körülmények csak fokozták a Magyar Pædagogiai Társaság iránti hálaérzetemet ezekért az elismerő szavakért is, amelyekkel az értesítő irat tiszteleti taggá való megválasztatásomat megokolta.

Igenis, bármily szerényen, de mégis önérzettel vallhatom, hogy majdnem 50 éves tudományos és professzori működésem annak a magyar hazámnak hű szolgálatában folyt le, melynek történelmi misszióját abban láttam és látom még ma is, hogy itt a hatalmas nemzetiségek és vallásfelekezetek ütközéspontjában egy eszményi hatalmas államot alkosson, melyben a magyar nemzet vezetése alatt a nemzetiségek és vallásfelekezetek képviselői nem ugyan természeti, hanem igenis erkölcsi, történelmi alapon nyugvó oly hazát nyerjenek, amelyben sajátos energiájukat egymást kölcsönösen megbecsülve szabadon kifejthetik, külföldi nemzetiségi rokonaik kultúrájával magyar nemzeti kultúránkat gazdagíthatják s ugyan-csak mint ily közvetítők nemzeti magyar szellemünket kifelé propagálhatják és e kölcsönhatással nemzeti önállóságunk erejét s kifelé érvényesülő befolyását fokozhatják. A magyarságot ez államalkotó és vezető szerepére pedig feljogosítja rokon nélküli, magában álló s így pártatlan-ságra hivatott jellege, a turáni fajjal és agglutináló, minden egyes partikulát is eredeti voltában megőrizni kívánó nyelvével adott lovagias jelleme és elsősorban *kulturális fölénnyé*. Sohasem tartottam szerencsétlenségnek, bajnak a nemzetiségek és vallásfelekezetek különbözőségét, sokféleségét magyar államunkra nézve; ellenkezőleg, mindig vallottam Szent István királyunk Corpus jurisunkat bevezető alaptörvényének igaz voltát: *Sicut enim ex diversis partibus provinciarum veniunt hospites, ita diversas linguas et consuetudines, diversaque documenta et arma secum ducunt, quae omnia regna ornant et magnificant aulam et perterritant exterorum arrogantiam.* (Cap. VI. §. 2.). *Nam unius linguae uniusque moris regnum imbecille et fragile est.* (U. o. 3. §.)

Az életten és a művelődés története egyaránt bizonyítja, hogy az egyformaság csak az alsórendűségnek jellege s hogy minden szervezet annál tökéletesebb, annál inkább válik magasabbrendűvé, minél inkább egyéniesülnek és gyarapodnak sajátos szervei. A legtökéletesebb szervezetnek valljuk és hisszük azt, amely a *szeretet erejében* az egész emberiséget minden egyesig egyéniesítve van hivatva egységesen átölelni. Ezt a szervezetet Isten országának nevezzük. E végtelen országnak véges alakban való kialakítására, kiépítésére láttam és látom a jelennek körülményei dacára is Magyarországot, valamint Svájcot hivatva. E feltétlen értékű hivatásáért vallási rajongással szerettem és szeretem hazámat.

S ugyanezzel a szeretettel szeretem sajátos hivatásomat. Nem tudós, nem professzor az, aki hivatását a haszon, az ambíció, a versenyző töndöklés szempontja alá helyezi. Igaz tudós, igaz professzor csakis az, kit munkásságában az önmagáról megfeledező, önmagát megtagadó, csak másban és másért élő szeretet vezet. Csak a szeretet nyitja meg a dolgok és egyének lényegét, csak ennek erejében mélyedhet el a tudós egészen tárgyilagosan tárgyának természetébe, láthatja meg intuitíve annak sajátosságát, állapíthatja meg fejlődésének törvényét s konstruálhatja meg az egységesítő szeretet alapján rendszerét. A szeretet alapján szerzett birtok pedig *élő tőke*, melyet belső szükségyszerűséggel azért, mivel önzetlenül szeretjük, mások elé is kívánunk terjeszteni, mely mellett, mivel szerettük, örömmel tesszünk vallomást, professziót, örömmel professzoroskodunk.

Nincs nagyobb örömünk, mint ha e szeretettel előterjesztettek, és vallottak másokban visszhangra találunk s így e másokkal, tehát hallgatóinkkal együtt, egymásra kölcsönösen hatva mélyedhetünk el tantárgyunk

studiumába. E szeretet így önkénytelenül is hallgatóink felé fordul, úgy-hogy bennük is keressük jobb Énüket, lényegüket, amelyért teremtetek, s boldogok vagyunk, hogyha ennek fejlesztése, erősítése s így az ő igazi nevelésük érdekében közreműködhetünk. Ez önmagában teljesen boldogító hivatásos munkásságban folyik le életem, nem várva semmi egyéb elismerést vagy kitüntetést. A tudományért, a törekvő ifjúságért élhetni magában a legteljesebb boldogító jutalom.

S mégis most, midőn a legilletékesebb tényező, a Magyar Pædagogiai Társaság munkásságomra való tekintettel elismerését fejezi ki s engem tiszteleti tagjává választ meg, e nem várt *donum additumot* mély meghatottsággal és igaz hálaérzettel fogadom, kérve Istent, hogy a mostani szomorú időben, midőn Magyarország területi épsége és ezzel megélhetése éppúgy, mint sajátos hivatása veszélyeztetve van, midőn a magyar nemzeti génuszt az irigység és gyűlölködés szelleme tanárai körében is anynyira megbénítja, áldja meg az épülő szeretetnek mindenható szellemével.

Budapest, 1920 április 17-én.

Hálás hívük:

Dr. Schneller István.

IV. Gyulai Ágost titkár felolvassa a következő jelentést:

Tisztelt Társaság!

Mióta a Magyar Pædagogiai Társaság fönáll, még soha ilyen szokatlan időben nem tartotta nagygyűlését. 28 év óta mindig rideg tél vett körül bennünket nagygyűlésünk alkalmával s mégis a természet halálos szunnyadása idején is mindig előző évi szép termésről s munkásságunk derekas eredményéről számolhattam be. Ezúttal először van, hogy nagygyűlésünk megtartásakor tavasz zsendül körülöttünk a természet újraébredt vigasztaló kilátásaival, s reményeket kellene ébresztenie bennünk is, ha egész nemzeti életünk és benne művelődésünk elmúlt hat évi rettentő pusztulása fásulttá nem tette volna lelkünket, s ha Társaságunk elmúlt évi életének az előző viszontagságos évekenél is súlyosabb elhanyaglása s közéletünk bizonyos jelenségeinek látása szinte meg nem rendítette volna hitünket a jövőben, a feltámadásban.

Pedig mégis remélnünk és dolgoznunk kell mindnyájunknak minden téren, legyőzve kedvetlenségünket, feledve nélkülözéseinket, lebirva kételkedéseinket, egyetértve nagy céljainkban, hogy romjaiból újra fölépíthessük nem dicstelen múltú, boldogtalan magyar hazánkat. Remélnie és dolgoznia kell különösen annak, aki minden időben hivatásszerűen a jobb, szebb jövőendő előkészítője és munkálója, a jövő nemzedék lelkületének megalkotója és irányítója volt, csüggedetlenül kell remélnie és törhetetlenül kell dolgoznia a pedagógusnak.

Ennek tudatában első kötelességünk tehát leszámolni a múlttal, lezárni fájdalmas történetét s levonni belőle annyi okulást, amennyit lehet. Nekem is ez a mai feladatom.

Társaságunk 1919. évi szomorú életének rajzát, másrészt kifogástalan viselkedésének történetét az áldatlan nemzetrontás idején elnökünk évadnyitó ülésünkön, 1919 decemberében röviden meg-

rajzolta már. Ehhez hozzátennivalóm semmi sincsen, s mielőtt új élethez fognánk, csak néhány személyi és számszerű adattal kell lezárnom e boldogtalan esztendőre való emlékezésünket. Fölsorolásukban rövid leszek; jelentésem, nem hallgatva el s nem túlozva semmit, hű tükre lesz mult évi leromlott életünknek.

Mindenekelőtt föl kell említenem, hogy Társaságunk a tavalyi *année terrible* gyöttrődései közepett sem szűnt meg tagjai számára életjelt adni magáról, csakhogy természetesen a rettentő politikai és szörnyű gazdasági helyzet okozta korlátozások szabták meg tevékenysége mértékét. Évek óta megszokott életének nyilvánulásai, sajnos, nagy mértékben visszafejlődtek, s ha tevékenységének mindenik neméből mutatkozik is valami, voltaképen mégis messze elmaradt az egykor virágzó élet mögött.

Üléseink száma a lefolyt évben összesen kettő volt: egy nagygyűlés az év elején, január havában s egy évadnyitó felolvasó ülés az esztendő végén, december havában; közben a diktatúra bukása után egyetlen egyszer csak az elnökség szűkebb köre tanácskozott a Társaság helyreállításának feladatairól. A felolvasások száma sem volt több kettőnél, mindegyik elnökünknek, Fináczy Ernőnek egy-egy dolgozatát mutatta be megnyitóbeszéd formájában. A *tanügyi közgazgatás kellékei* volt a tárgya az egyiknek, a másik a helyreállott nemzeti élet hajnalán *négy hónapnak*, a kommunista szörnyű négy hónapnak közoktatásügyi történetét mutatta be szigorú, de tárgyilagos bírálattal. Másfél év alatt mindmáig nem láttunk tehát senki mászt megjelenni felolvasó asztalunknál, csak elnökünket, s ő felolvasásainak világos fejtegetéseivel, bíráló szavaival, okos mérsékletével bölcsen vezette Társaságunkat a rémes korszak viharos tengerének szikláit és örvényeit között. Társaságunk valóban köszönettel tartozik neki kitartó buzgalmaért s bölcs vezetéseért, mely a Társaságnak ezúttal is erőssége és biztonsága volt.

Azonban nemcsak üléseink számának megfogyatkozása, hanem folyóiratunk elmúlt évi folyamának terjedelemben való csökkenése is szomorú emlékét mutatja a tavalyi esztendőnek. A Magyar Pædagiának egykori hatalmas, 40—45 ívnyi kötetet kitevő tíz havi füzete helyett 1919-ben összesen 13 $\frac{1}{2}$ ívre terjedő két füzetet tehetünk közzé, s ha vigasztalódnunk kell is avval, hogy akárhány tudós társulatnak még ennyire sem tellett, mégis fájdalommal gondolunk erre a saját hibáinkon kívüli okokból eredő hanyatlásra s mindazon hasznos szellemi munka s mindazon pedagógiai gondolatok és fejtegetések elmaradására, melyeknek megöloje a közviszonyok áldatlan alakulása volt. A terjedelmében nagyon megfogyott folyóirat azonban lehetőleg mégsem engedett elevenségéből; régi szerkesztőnk, Imre Sándor, ki

az első füzetet, s új szerkesztőnk, Nagy József Béla, ki a másodikat gondozta, mindent megtett a folyóirat addigi színvonalának lehető fönntartására és megőrzésére s az ő ösztönzésük következtében a folyóirat 1919. évi 22 munkatársa a megszokott rendes rovatok keretében sok érdekes pedagógiai témát tett szóvá a lap hasábjain. Magunk is és mindenki, aki a Társaság tudományos jelentőségét kellőképpen értékeli, mindenkor folyóiratunkban, a Magyar Pædagiában láttuk Társaságunk munkásságának legértékesebb részét s ezért tölthet el bennünket vigasztaló érzéssel még tavalyi működésünkre való visszatekintésünk alkalmával is az a tudat, hogy életünk nem volt egészen értéktelen, mert folyóiratunk csak gazdasági, de nem egyéb okokból, csupán terjedelem és nem színvonal tekintetében mutat hanyatlást.

Itt említtem meg elmúlt évi tudományos életjelenségeink sorából a Magyar Pædagiái Társaság Könyvtára 3. kötetének kiadására vonatkozó kezdeményünket is. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr anyagi segítségével és a Franklin-Társulat ajdózatkésztségéből még 1919 december havában sajtó alá adhattuk e kötetet, mely Imre Lajos kolozskarai lelkésznek, Társaságunk külső tagjának művét fogja tartalmazni *Vezérfonal az ifjúság gondozására* cím alatt s mely már a közel jövőben ki fog kerülni a sajtó alól. Minthogy e kötetet e percben még nem mutathatom be, ismertetését ennek megfelelően jövő évi nagygyűlésünkön teendő jelentésem részére kell fönntartanom.

Társaságunk 1919. évi életének személyi változásairól is könnyű röviden beszámolnom. Örömmel említem fel, hogy Társaságunk mult évi XXVII. nagygyűlése az elnökség javaslatára egyhangúlag megválasztotta tiszteleti tagul *dr. Schneller Istvánt*, a kolozsvári tudományegyetemen a neveléstudomány nyilvános rendes tanárát, a személyiség pedagógiájának magyar földön legkiválóbb képviselőjét, Társaságunk nagyérdemű alelnökét, a tanárnemzedékek hosszú sorának szeretett mesterét; továbbá örömmel s egyúttal fájdalommal regisztrálom tiszteleti taggá választását az időközben elhunyt *gróf Teleki Sándornak*, a Magyar Gyermektanulmányi Társaság elnökének is, aki a nevezett társaságot, mely céljai tekintetében oly közel áll hozzánk, lelkes munkatársaival egyetemben 10 év alatt a virágzásnak magas fokára emelte.

Társaságunk ugyanazon a nagygyűlésen az előző évben megüresedett rendes tagsági helyeket is betöltötte, midőn szintén egyhangúlag megválasztotta rendes tagokul *Benisch Artúr* középiskolai igazgatót, folyóiratunk jeles munkatársát, *Mutschenbacher Gyula* nagyszombati kath. főgimnáziumi tanárt, John Locke pedagógiai érdeklő művének magyar fordítóját, továbbá pusztán előző tudományos érdemek alapján, a jövőbe előre nem látva, *Révész Géza* egyetemi tanárt, a kísérleti pszichológiának s a vele kapcsolatos gyermek-

tanulmányának külföldön is méltatott képviselőjét és *Szemere Samu* főrealiskolai tanárt, ki a játékelméletről írt tanulmányával és Bain neveléstudományi művének magyar fordításával szerzett a pedagógia terén érdemeket.

E gyarapodások mellett voltak azonban Társaságunknak, különösen régi falanxának veszteségei is. Nemcsak a Magyar Pædagogiai Társaság, hanem az egész magyar szellemi élet, sőt az európai tudományosság szempontjából különösen sajnálatos veszteségnek kell tekintenünk egy tiszteleti tagtársunknak, *br. Eötvös Loránd*nak, a nagy Eötvös József nagyhirű fiának, Társaságunk 1894. óta, egy negyedszázadon át való tiszteleti tagjának elhunytát. Eötvös Loránd mint korunknak egyik legkiválóbb fizikusa 1871 óta volt tanára a budapesti egyetemnek és mestere számos tanárnemzedéknek. Ha különösen az utóbbi évtizedben ritkábban láttuk is megjelenni üléseinken s ha szorosán vett pedagógiával nem foglalkozott is, mint a Magyar Tudományos Akadémia volt elnöke, egy éven át vallás- és közoktatásügyi miniszter, az Eötvös-kollégiumnak kezdettől fogva kurátora, a budapesti tanárképző-intézet igazgatója s elnöke mindenkor díszított és fényt derített őt nagy tiszteletben tartó Társaságunkra.

Amily örömeire szolgált Társaságunknak, hogy — miként előbb említettem — 1919. évi nagygyűlésén tiszteleti tagjává választhatta *gróf Teleki Sándort*, a Magyar Gyermektanulmányi Társaság elnökét, oly fájdalommal töltött el bennünket reánk nézve is korán jött halála 1919 augusztusában. Nem kételkedünk benne, hogy Teleki Sándor, kinek nagy része volt a Gyermektanulmányi Társaság megalapításában, melynek elnöke is volt, a mi munkásságunk föléledésekor nálunk is elfoglalta volna a valóban tudományos pedagógiai érdeklődésből fakadó lelkes megfigyelésnek őrhelyét, s mint aki a pedagógiában a legmodernebb eszméket, a kézimunkaoktatást, a gyermektanulmányt, a népiskola kapcsolatát a gyakorlati élettel, a népkönyvtárakat, a testnevelést választotta tárgyköreül, mikor ezeket az eszméket a magyar társadalom még nem ismerte, a szakemberek pedig lekicsinyelték, szívesen vett volna részt a mi életünkben. Teleki Sándor közéletünknek igazán értékes tényezője volt s Társaságunk is tisztelettel fogja említeni nevét évkönyveiben.

Ugyancsak az elmúlt 1919. évben öten hunytak el rendes tagjaink sorából is: *Bursics Ernő*, székesfővárosi nép- és ipariskolai igazgató, Társaságunk elnökségének mint jegyző hét esztendő óta tagja, ki jeles képzettségével s szép műveltségével, pedagógiai irányú dolgozataival s tankönyveivel a népoktatás köréből való rendes tagjaink képviseletében nem érdemtelenül foglalt helyet a Társaság elnökségében; *Capesius József*, nyug. nagyszebeni tanítóképzőintézeti igazgató,

a Társaság alapítása óta rendes tagtársunk, ki mint akadémiai képzettségű munkása a magyarországi német tanítóképzésnek az erdélyi szászok legjelesebb gyakorlati pedagógusai közé tartozott s a német nyelvű tudományos pedagógiai irodalomnak is hivatott művelője volt. *Platz Bonifác*, nyug. szegedi tankerületi főigazgató, Társaságunknak szintén alapítása óta rendes tagja, jónevű gyakorlati pedagógus, ki 1864-től kezdve először mint a zirci cisztercita-rendi növendékek tanára, később theológiai, majd főgimnáziumi tanár, végül mint tankerületi főigazgató a kathedrán, illetőleg a tanügyi közigazgatás terén sikerrel szolgálta a magyar közoktatásügyet. Pedagógiai munkásságának egyik nevezetes eredménye a cisztercita-rend budapesti tanárképzőjének szervezése volt, s ha a pedagógiai elméleti irodalmat nem művelte is, mint természettudós jó nevet s Társaságunkban is tiszteletet vívott ki magának. *Marsits Rozina*, kolozsvári felső leányiskolai igazgatónő, 1915 óta rendes tagtársunk, a magyar leánynevelés ügyének különösen temesvári virágzása idején szorgalmas, erélyes, nagytevékenységű munkása, ki pedagógiai eszményei érdekében szívesen forgatta a tollat is s kit mint pedagógiai író felolvasó asztalunknál is tisztelhattunk. Azok közül a magyar tanítók közül való volt, kik nem az egyetemen szerezték képzettségüket, de pedagógiai műveltségük nem kevésbbé tiszteletreméltó forrásból, a legkiválóbb magyar nőnevelők egyikének, Zirzen Jankának iskolájából került ki. Elhunyt végül Társaságunk régi gárdájának még egy derék tagja *Radó Vilmos*nak, szintén kezdettől, 1892-től való tagtársunknak személyében. Radó mint az utóbbi félszázad egyik legismertebb magyar gyakorlati pedagógusa, mint a pedagógiának kiváló tanára a budai tanítóképzőben, mint szorgalmas pedagógiai író, számos neveléstudományi cikk s több jóhírű ifjúsági irat szerzője korán és széles körben ismert nevet szerzett. Egyike volt az elsőeknek, kik Magyarországon a Herbart-féle neveléstudományi elveket elméletben és gyakorlatban egyaránt képviselték s emellett egész életében a nemzeti szellemű oktatás buzgó munkása maradt. Ez mutatkozott igen elterjedt olvasókönyveiben, melyeket Gyertyánffy Istvánnal, Társaságunknak ma is nesztorával s Kiss Áronnal, Társaságunknak 1908-ban elhunyt alelnökével együtt szerkesztett; e könyvek az elsők közé tartoztak, melyekben a magyar népköltés termékei s a népelet leírásai pedagógiai szerephez jutottak magyar földön. Radó Vilmos Társaságunkban külön érdemeket is szerzett magának, mert évtizedeken át volt számvizsgálója anyagi ügyeinknek. Benne a régibb magyar pedagógiai életnek derék, becsületes és szorgalmas munkását s Társaságunknak egyik igen értékes tagját veszítettük el.

Mindez elhunyt tagtársaink emlékéet kegyelettel felújítva indít-

ványozom, hogy tisztelő megemlékezésünk mai nagygyűlésünk jegyzőkönyvébe is fölvétessek.

Anyagi helyzetünkről nem kívánok részletesebben szólni. Ez és a vele összefüggő tagdíjmelés, illetőleg tagdíjpótlék kérdése pénztárosunk hatáskörébe tartozik. Nekem csak annyi lehet a feladatomban, hogy szokás szerint megemlítssem jötevőinket, kiknek a mai nehéz pénzügyi helyzetben a szokottnál is többet köszönhet Társaságunk s kik lehetővé tették, hogy mindaddig a tagdíjak nagy részének elmaradása ellenére is baj nélkül folytathatjuk társasági életünket. Azért e tárgyban csak arra szorítokozom ezúttal is, hogy jegyzőkönyvi köszönetet indítványozzak a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak 5600 K-nyi és a M. Tud. Akadémia elnökségének 1200 K-nyi segítő adományaikért. Az erkölcsi súly mellett, melyet e támogatás Társaságunknak minden időben nyújt, nem csekély ezúttal e segítségnek anyagi jelentősége sem, minthogy e segítségeket a minisztérium részéről a f. évben az előző éviéknél is nagyobb összegek követték. Ennek tudatában óhajtom köszönetünknek jegyzőkönyvbe iktatását.

Kérem a t. nagygyűlést, szíveskedjék jelentésemet jóváhagyó tudomásul venni s indítványaimat elfogadni.

A közgyűlés a titkár jelentését tudomásul vette és a benne foglalt indítványokat határozattá emelte.

V. Dr. Bozóky Endre bemutatja a Társaság 1919. évi számadását.

A Magyar Pædagogiai Társaság 1919. évi zárószámadása.

<i>Bevétel :</i>		<i>Kiadás :</i>	
1918. évi egyenleg	— — 1,702·34	Írói tiszteletdíjak	— — 741—
Tagdíjhátralékokból	— — 397—	Nyomdaköltségek	— — 826—
Folyó évi tagdíjakból	— — 554—	Tisztviselők tiszteletdíjai:	
Előre fizetett tagdíjakból	— — 305—	Szerkesztő	— — 320—
Alapítványok kamataiból	— — 178·75	Titkár	— — 400—
Tiszteleti és rendes tagok adományaiból	— — 208—	Pénztáros	— — 800—
Kormánysegély 1919 első felére	— — 1,000—	Jegyző	— — 200—
Kormánysegély 1919 második felére	— — 2,000—	Szolgáknak	— — 163—
Kormánysegély 1920 első felére	— — 2,000—	Ügykezelti költségek	— — 447·28
A kormány irodalmi segélye	— — 3,000—	Segédmunkás (írnök)	— — 30—
A M. T. Akadémia segélye	— — 1,200—	Takarékbetétek (alapítványok)	— — 1,408—
Kézbesíthetetlen összegek	— — 24—	Beszerezések	— — 115·70
		A pénztári készlet értékcsökkenése	— — 700—
		Egyenleg (1919. évi maradvék)	— — 6,418·11
Összesen	12,569·09	Összesen	12,569·09

Budapest, 1919 december 31-én.

Böngérfi János s. k.,
ellenőr.

Dr. Bozóky Endre s. k.,
pénztáros.

A közgyűlés a számadási tételeket tudomásul veszi.

VI. *Kemény Ferenc* felolvassa a kiküldött pénztárvizsgáló-bizottság következő jelentését:

A pénztári könyveket 1919 jan. 1-től 1919 dec. 31-ig átvizsgáltuk, mind a bevételeket, mind a kiadásokat az okmányokkal és a tagok nyilvántartásával összehasonlítottuk és megegyezőknak találtuk. A 6418 K 11 f pénztári maradékot a Postatakarékpénztár folyószámláján, a Magyar Agrár- és Járadékbank belvárosi fiókjának 8302. sz. takarékkönyvében, 2736 korona 36 f-t pedig készpénzben találtunk. A *György Aladár-féle* 600 K-s pályadíj a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budai fiókjának 24,992. sz. takarékkönyvében találtatott. Az *alapítványtőke* az ugyanott letétbe helyezett 7800 K névértékű következő címletekben: 5000 K 4½%-os Pesti Magyar Keresk. Bank záloglevele, 400 K 4%-os magyar koronajáradék, 2400 K 6%-os hadikölcsönkötvényben, valamint a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budai fiókjának 27,358. sz. betétkönyvében elhelyezett 265 K-ban és a Magyar Agrár- és Járadékbank belvárosi fiókjának 6066. sz. takarékkönyvében elhelyezett 2894 K 67 f-ben, összesen 3159 K 67 f betétekben találtatott. A *Tárgymutató* céljaira gyűjtött alap állománya: 1400 K névértékű 6%-os és 1100 K névértékű 5½%-os hadikölcsönkötvény a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank budai fiókjának letétjében, továbbá az ugyanottani 28,539. sz. takarékkönyvben elhelyezett 3454 K 31 f s a 29,100. sz. takarékkönyvre elhelyezett 1322 K 50 f, vagyis összesen 4776 K 81 f betétekben találtatott.

Budapest, 1920 január 12-én.

Dr. Zsengeri Samu s. k.,
pénztárvizsgáló-bizottsági tag.

Kemény Ferenc s. k.,
pénztárvizsgáló-bizottsági tag.

A Társaság *dr. Bozóky Endre* pénztárosnak a felmentvényt megadja és buzgó munkásságáért köszönetet mond. Jövő évi pénztárvizsgálókul *Kemény Ferenc* és *dr. Zsengeri Samu* küldetnek ki, akiknek, valamint *Böngérfi János* ellenőrnek fáradozásait külön is megköszöni az elnök.

VII. *Dr. Bozóky Endre* bemutatja az 1920. évi költségelírányzatot.

A Magyar Pædagogiai Társaság 1920. évi költségelírányzata.

Bevétel:	Kiadás:
1919. évi egyenleg — — 6,418·11	Írói tiszteletdíjak — — 5,000·—
Tagdíjhátralékokból — — 300·—	Tisztviselők tiszteletdíjai:
1920. évi tagdíjából — — 1,000·—	Szerkesztő — — — — 800·—
Előre fizetett tagdíjakból — — 300·—	Titkár — — — — 400·—
Alapítványok kamataiból — — 600·—	Pénztáros — — — — 800·—
Adományokból — — — — 300·—	Jegyző — — — — 200·—
Kormánysegély — — — — 10,000·—	Szolgáknak — — — — 150·—
A M. Tud. Akadémiától — — 1,200·—	Ügykezelti költségek — — — — 600·—
	Előfizetések — — — — 200·—
	Nyomdaköltség — — — — 10,000·—
	Tárgymutatóra — — — — 1,000·—
	Rendkívüli kiadások — — — — 200·—
	Egyenleg — — — — 768·11
Összesen — — 20,118·11	Összesen — — 20,118·11

Budapest, 1920 március 13-án.

Az elnökség nevében

Böngérfi János s. k.,
ellenőr.

Dr. Bozóky Endre s. k.,
pénztáros.

A közgyűlés az előirányzatot vita nélkül elfogadja.

VIII. *Fináczy Ernő* elnök jelenti, hogy a Társaság elnöksége igazoló bizottság kiküldését javasolja, mely a Társaság tagjainak a proletárdiktatúra alatti viselkedését vizsgálat tárgyává fogja tenni.

A nagygyűlés elfogadja az elnök javaslatát, melynek értelmében a bizottság tagjai *Négyesy László* elnöklete alatt *Badics Ferenc*, *Székely György*, *Quint József* és *Sztankó Béla* lesznek. A bizottság eljárásának befejezése után külön összehívandó rendkívüli nagygyűlésnek fog beszámolni.

IX. Az elnökség javaslatára a közgyűlés a megüresedett rendes tagsági helyekre egyhangúan megválasztja:

Margítai József nyug. tanítóképző-intézeti igazgatót, a horvátországi egykori magyar *Julián*-iskolák szervezőjét, *A horvát-szlavonországi magyar iskolák* c. mű szerzőjét;

Urhegyi Alajost, régi tanítóképző-intézeti tanárt, egyikét a legkiválóbb gyakorlóiskolai tanítóknak, számos tanítónemzedék mesterét, nagyon elterjedt vezérkönyvek és tankönyvek szerzőjét;

Schütz Antal egyetemi tanárt, a pedagógia megbízott tanárát a budapesti tudományegyetem hittudományi karán, a filozófiai és pedagógiai irodalom művelőjét;

Pintér Jenő budapesti tankerületi kir. főigazgatót, a M. Tud. Akadémia tagját;

Teveli Mihály gimnáziumi igazgatót, folyóiratunk jeles munkatársát.

X. Az elnökség javaslatára a Társaság a *Bursics Ernő* elhunytá folytán megürült jegyzői tisztségre egyhangúlag megválasztja *Éltes Máttyás* kisegítő-iskolai igazgatót, a pedagógiai irodalom kiváló művelőjét, a Társaság rendes tagját.

XI. *Ilosvay Lajos* tiszteleti tag indítványára a Társaság ki mondja, hogy mindennemű működésében mindenkor Magyarország integritása alapján fog állani és a maga részéről sohasem mond le az ország területének legkisebb részletéről sem.

XII. Végül az elnök megköszöni összes tisztársainak a lefolyt évben kifejtett buzgó működését, úgyszintén a jelenlevőknek a Társaság ügyei iránt való érdeklődését és a XXVIII. nagygyűlést berekeszti.

A nagygyűlés befejeztével *Bartoniek Géza* a jelenlevők általános helyeslése mellett megköszöni az elnöknek azt a gondos vezetést, mellyel a Társaságot a lefolyt év rendkívüli nehézségein átségitette.

Hivatalos nyugtázás.

A Magyar Pædagogiai Társaság pénztárába 1920 április 21-től június 5-ig a következő befizetések történtek:

Rendes tagok adományai: Éltés M. 10 K, Körösi S. 40 K.

Kültagok befizetései:

1916-ra: Szalay K. Kiskunhalas.

1917-re: Szalay K. Kiskunhalas.

1918-ra: Szalay K. Kiskunhalas.

1919-re: Feleczán J. Kaposvár. Frank A. (1 K). Horvay E. Horváth L. Körmend. Kardos Gy. Mucsi. Kántor M. Kiscigánd. Perényi L. Rác L. Sárospatak. Steiner M. Szombathely (2 K). Szalay K. Kiskunhalas. Török A. Werner A. Eger.

1920-ra: (A zárójelben álló negatív szám a hátralékot jelenti.) Barcsay K. Győr (—4). Bitter I. Csiszár A. Nagybózsva (—6). Décey J. Dénes Sz. Feleczán J. Kaposvár (—4). Forray I. Dörypatlan. Frank A. Gabányi J. Habán M. Eger. Hajdu J. Hajdu L. Kaposvár (—6). Horvay E. (—6). Horvay R. Debrecen. Horváth L. Körmend (—4). Kardos Gy. Mucsi. Kántor M. Kiscigánd (—4). Kovács J. Felsőlövő. Kroller M. Zalaapáti. Kun A. (—4). Láng N. Debrecen. Máday I. (—6). Papp L. Szombathely. Pauer A. Szombathely. Perényi Gy. Győr. Perényi L. (—4). Petrich B. (—4). Rác L. Sárospatak. Schmidt M. Simonffy J. Szombathely. Steiner M. Szombathely. Szalay L. Székesfehérvár. Török A. (—4). Tschochner L. Körmend. Varga L. Kalocsa. Werner A. Eger (—8).

1921-re: Kroller M. Zalaapáti (—6). Steiner M. Szombathely (—2). Varga L. Kalocsa (—4).

Értesítés a külső tagok számára. A Magyar Pædagogiai Társaságnak 1920 ápr. 17-én tartott közgyűlése azt a határozatot hozta, hogy a kültagok 1920 jan. 1-től kezdve további intézkedésig 6 K tagdíjpótlékot fizetnek. E határozat értelmében az 1919 január 1-je óta előre befizetett tagdíjak átkönyveltetnek az 1920. évre, s a Magyar Pædagogia XXVIII. évfolyamának 167. lapján olvasható Hivatalos nyugtázás illető adatai aszerint helyesbítettnek.

Kérem a tagdíjak szíves befizetését.

Dr. Bozóky Endre

kir. tan., áll. középisk. igazgató, pénztáros.
Budapest, II.; Albrecht-út 31.